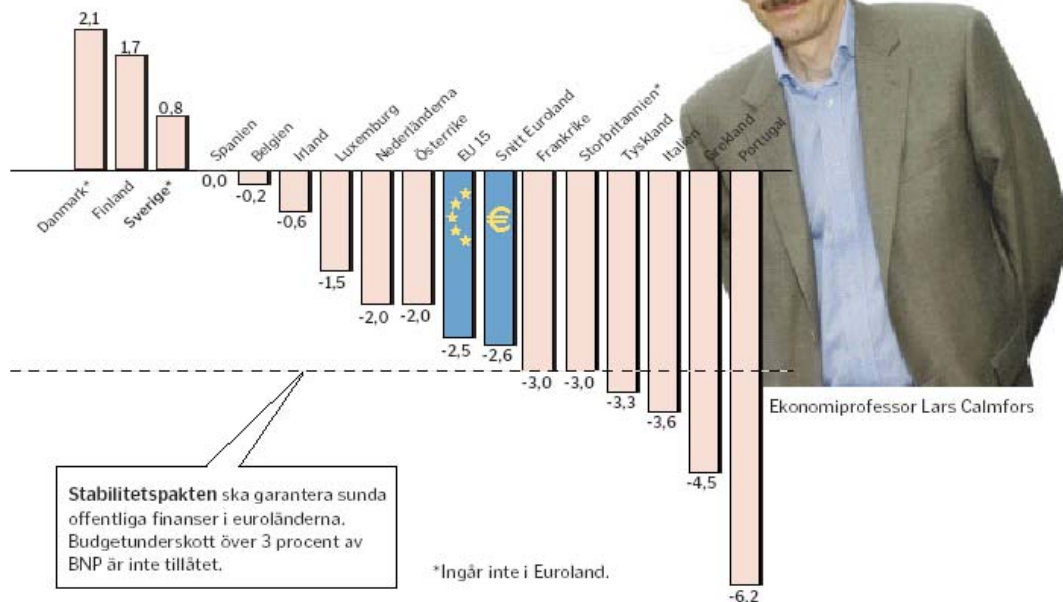

Beräknat budgetunderskott 2005

Professor Lars Calmfors är i sin studie mycket kritisk till hur flera euroländer - bland annat Tyskland och Frankrike - upprepat bryter mot stabilitetspaktens regler.

KÄLLA: SIEPS FOTO: MARTINA HOLMBERG

GRAFIK: ANNA LENA LINDQVIST

”Växande statsskulder hotar EMU-projektet”

Hela EMU-projektet kan hotas om euroländerna fortsätter att strunta i kravet på uthålligt sunda offentliga finanser. Då kan nämligen växande statsskulder leda till en allvarlig inflationsväg.

Det hävdar professor Lars Calmfors i en studie av den så kallade stabilitetspakten och dess reformering (se fotnot). Studien presenteras vid ett seminarium idag i Stockholm arrangerat av Sieps (Swedish Institute for European Policy Studies).

I studien är Lars Calmfors mycket kritisk till hur flera euroländer, främst Tyskland, Frankrike och Grekland, har levt upp till sina löften om varaktig finanspolitisk disciplin.

- Jag anser dock fortfarande att Sverige borde vara med i EMU, främst för att kunna utöva ett politiskt inflytande över utvecklingen. Men visst vore det bra om

euroländerna kunde få ordning på finanspolitiken innan Sverige eventuellt åter tar upp frågan, säger Lars Calmfors till SvD Näringsliv.

Lars Calmfors var regeringens utredare inför EMU-omröstningen på hösten 2003, då svenska folket röstade nej till den gemensamma europeiska valutan euro.

Stabilitetspakten är det regelverk som skulle garantera sunda offentliga finanser i euroländerna. Enligt pakten ska länderna över en konjunkturcykel ha balans eller överskott i budgeten. Underskott över 3 procent av BNP är inte tillåtet och statsskulden ska inte överstiga 60 procent av BNP. I den ursprungliga pakten fanns dessutom en rättsligt bindande straffprocedur, som ytterst kunde leda till dryga böter.

I sin studie konstaterar Calmfors att ett antal euroländer år efter år har brutit mot pakten.

Straffproceduren har inte heller fungerat, eftersom den blev politisk blockerad av "syndarna" Tyskland och Frankrike.

Det är tveksamt, menar Calmfors, om de reformer av pakten som gjorts i år, leder till någon bättring. Reformen ökar toleransen för budgetunderskott över 3 procent av BNP och försvagar straffproceduren. Reformen är ett stort steg bort från ett regelbaserat system mot ett system av politiskt godtycke, heter det i rapporten.

En mycket strikt tillämpning av den reformerade pakten skulle kunna återskapa en del av den förlorade trovärdigheten. Det är dock inte sannolikt, eftersom de krafter, som ledde till sammanbrottet av den förra pakten, fortfarande verkar.

Lars Calmfors ger i rapporten ett antal förslag, som han menar skulle förstärka paktens efterlevnad och därmed trovärdighet.

En möjlighet skulle kunna vara att flytta beslut om sanktioner från den politiska sfären till den juridiska, det vill säga från finansministerrådet (Ekofin) till EU:s domstol i Luxemburg. En annan möjlighet skulle kunna vara att "syndande" länder stegvis förlorar sin rösträtt i Ekofinrådet.

Dessa förslag skulle dock kräva ändringar i fördraget, vilket Calmfors inte tror på just nu.

Därför måste det till andra alternativ, skriver han.

Här förordar han att varje land stärker sin egen, nationella budgetprocess med tydliga mål för såväl den årliga budgeten som för statsskulden, i enlighet med stabilitetspakten. Ett oberoende finanspolitiskt expertråd skulle kunna ha en övervakande roll.

MATS HALLGREN
mats.hallgren@svd.se

Fotnot: Lars Calmfors: What remains of the stability pact and what's next? Sieps 2005:8.